

כנגד כל

דני דביר היה ילד כשעלה מעירק, חי בעוני מרוד במעברה, וסומן כילד חריג. ליטוף אחד מיד מורה אחת הפך את חייו של הילד והביא אותו להצלחה גדולה בחייו בתחומים רבים. אחרי שנים בצבא קבע בקצונה גבוהה, הוא החליט להחזיר לחברה, הפך למורה ומחנך, ושם בראש מעייניו את העזרה לילדים בקשיים ואת המלחמה בעוני. בספר שכתב על חייו "צוף הדבורה" הוא מספר למעשה את סיפורם של ילדים רבים, ומגלה איך הספר קשור לעמוס עוז

**מאת אתי סדיס
צילום: רן אליהו**

דביר הילד נאלץ לצעוד כל יום 2.5 ק"מ, הלך ושוב לבית הספר "אלומות" בשיכון ותיקים, שם למד. והתגלו אצלו גם קשיי לימוד, שלא אובחנו כראוי באותם ימים, דבר שגרם לו לקושי ותסכול הולכים וגדלים, לצד התנאים הקשים בבית. "הייתי שקוף בבית הספר. ישבתי בסוף הכיתה, אף אחד לא 'ראה' אותי ולא הבין את המצוקה שלי. חזרתי לחול כמו שהגעתי לבית הספר, ואולי אפילו יותר בגלל משקעי התיסכול, הקיפוח והפגיעה בדימוי העצמי. כך היה עד תחילת כיתה ד'.

"בתהליך החינוך שלי עברתי במסגרת בתי הספר אבחונים ושיבוצים לא מתאימים, באופן שעשה לי עוול, מכיוון שאיש לא התייחס לתנאי העוני הקשים בבית שבו גדלתי, שלא אפשרו לי בכלל תנאי לימוד ראויים. היום אני מבין את האבסורד באיבחונים שעברתי ואת הנזק הכפול שהם גרמו לי: איך ניתן לעשות לי איבחון פסיכולוגי מבלי לבדוק את הרקע הסוציאלקונומי והפגיעה שהוא גורם לתפקודי בלימודים?", תוהה דביר בכעס. "במקום לבוא ולבדוק את תת התנאים שבהם תפקדתי, השאירו אותי כיתה, אך לא נתנו לי כל אמצעי או תנאים לפתח את הכישורים שלי. באיבחון הפסיכולוגי החליטו שאני צריך ללמוד בבית הספר לילדים חריגים בנתניה. כאן הייתה אטימות כפולה של המערכת. אחת - חוסר רגישות וחוסר מודעות למצב הסוציאלקונומי ולהשפעתו על תוצאות האיבחון. בעצם במקום להקל עליי הם היקשו עליי באופן בלתי סביר, כי החליטו להוציא אותי מבית הספר 'אלומות' ולהעביר אותי לבית ספר שנמצא במרחק 12 ק"מ ממקום מגורי."

הליטוף שעשה מהפך

אלא שחבל ההצלה עבור הילד דני נשלח מאי שם למעלה, כפי שמעיד דברי שמעיד על עצמו כאדם מאמין: "למזלי הגדול, המחנכת מבית הספר 'אלומות', שקבעה שאעבור לבית הספר לילדים חריגים, לא הגיעה בשליש השני של כיתה ד'. למעשה הייתי אמור להגיע ליום הלימודים הראשון של השליש השני,

האחרונות הוא מקדיש את חייו לעזור לילדים אחרים החווים מצוקה ועוני, כפי שהוא עצמו חווה בילדותו.

לדביר היה חשוב להעביר ולספר את סיפורו המרגש, שהעלה על הכתב והוציא במימון עצמי ונקרא: "צוף הדבורה".

בספרו, מציין דביר את המורה אורה כרמי מבית ספר "אלומות" כזאת שגרמה לשינוי ולתמורה הכי גדולים בחייו. על כן, החליט דביר לתרום את כל הכנסותיו ממכירת הספר לבית הספר "אלומות" בנתניה, בכדי לסייע לתלמידים שם לקבל הזדמנות לעשות שינוי בחייהם.

דביר רוצה להעביר בספרו מסר של תקווה, אמונה וסיכוי גם למי שמתחיל את דרכו בעולם בתנאים הקשים ביותר.

הייתי שקוף עבורם

"אנחנו חמישה אחים - ארבעה עלינו מעיראק ובת הזקונים נולדה בארץ בשנת 1953. אפילו אינני יודע באיזה תאריך נולדתי", מתחיל לספר דני דביר על חייו. "חינו בארץ בעוני מרוד במעברה. התייחסו אלינו, גם בבית הספר כ'סוג ב'. הייתה כיתה אחת מהצריפים וכיתה אחת מהשיכון ותיקים בנתניה. מכיוון שנשארתי כיתה, הכניסו אותי לכיתה של השיכון, שהם היו יוצאי אירופה, ולא לכיתה של הצריפים. הייתי צריך להתמודד לא רק עם העוני והרעב ועם קיבה מקרקרת, אלא גם עם היבט נוסף של העוני - הקושי הנפשי והבושה של העוני.

"כשאת באה לכיתה וכל הילדים בארוחת העשר מוציאים את הסנדוויץ עם מפה רקומה, שתייה ופירות, ולך אין מה להוציא, אז זה פוגע בנפש. מעבר למשקעים הנפשיים של החוסר והבושה, ישנו גם העניין של הגאווה. הייתה גם תחושת ההשפלה, כמו כשהמורה נתנה לי חצי מהכריך שלה. היה גם המקרה בו יום אחד רצתי לבית הספר בגשם וסערה ללא מעיל, ואמא אחת רצה אחריי עם מעיל. סירבתי ללבוש אותו, למרות שקפאתי. סירבתי רק בגלל הגאווה."

דני דביר גדל במעברת עולים בצריף קטנטן שאיכלס תשע נפשות, להורים אנאלפביתים שהגיעו מעיראק. על רקע העוני הקשה בבית, התקשה דביר להאמין בעצמו ולהתרכז בלימודים בבית הספר. הוא בילה את שנות הלימודים הראשונות בחצר ועד כיתה ד' לא ידע קרוא וכתוב. אבל הייאוש התחלף באמביציה ואופטימיות, כאשר נכנסה לחייו מורה אחת - אורה כרמי, שנתנה לו להרגיש, לראשונה, משמעות. היא החזירה לו את האמון בעצמו והעלתה אותו על מסלול הלימודים וההצלחה בחייו.

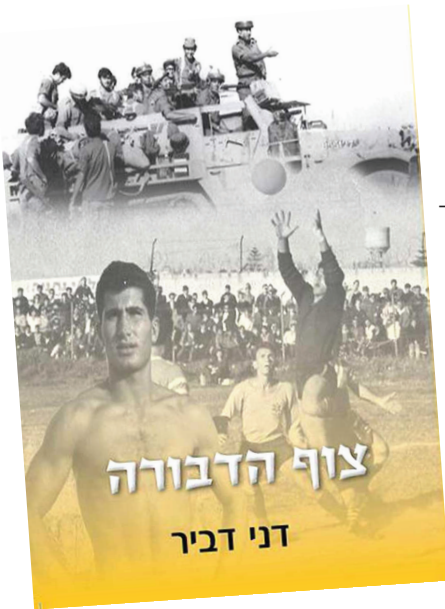
היום, כ-60 שנה אחרי, מסכם דני דביר מקיסריה, בספר שהוציא, את מהלך חייו שנפרשו מתנאי מצוקה קשים, עוני קשה ורעב מתמיד ללחם, דרך קריירה צבאית מרשימה ועד להצלחה כלכלית. ויש גם הפי - אנד לסיפור: דני דביר גר היום בווילה מפוארת בקיסריה, הכוללת בריכת שחייה ונוף מרהיב לים. בשנים

בטקס השקת הספר בנתניה

הסיוכויים

**עמוד
הכריכה
של הספר
עיצוב:
משכית דביר**

כשעמוס עוז אומר לי לכתוב

27 שנים ארוכות לקח לדני דביר לכתוב את הספר על חייו "צוף הדבורה". "כל חיי היה לי דחף לכתוב את סיפור חיי", מעיד דביר. "בגיל 40, ביום השחרור שלי משירות הקבע, גרנו בערד בדרום. יצאתי מלשכת רבין ונסענו הביתה. במקום הביתה, האוטו משך אותי מתוך דחף לא מוסבר לנסוע לביתו של הסופר עמוס עוז, שעבר לגור בשכונת אלינו כמה חודשים לפני כן. דפקתי בדלת של עמוס עוז והוא שאל מי זה? ענית: 'דני השכן מהגבעה'.

הוא גר בשכונה מתחת לגבעה. להפתעתי, הוא הזמין אותי להיכנס. נכנסתי למרתף שלו - קודש

שאילו המחנכת הייתה מכירה את הרקע שלי, היא לא הייתה עושה לי הפתעה כזו. אורה המורה דחפה אותי לעלות לבמה. לא האמנתי בכלל שאני, ילד מהמעברה שחי בצריף, יכול להיות במעמד הזה ולקבל תעודת הצטיינות מול כולם. עמדתי עם עיניים דומעות על הבמה והייתי כחולם. כשירדתי מהבמה לא נתנו לי להגיע עם תעודת ההצטיינות למשפחתי ולמורתי, כי כל אלה שהכירו אותי מהצריפים ומהשיכון עצרו אותי בדרך ולא האמינו שאני קיבלתי את תעודת התלמיד המצטיין. הגדילה לעשות בעלת הקיוסק ובית הקולנוע שתמיד עשיתי לה תעלולים. היא חסמה את הדרך שלי וחיבקה אותי ובכתה ממשי. "כשהגעתי לאמי, היא אמרה את המשפט הנדוש: 'חבל שאבא לא זכה לראות אותך'. אורה כרמי נתנה לי את הנשיקה הראשונה בחיי. צריך להבין שכשסיימתי את התיכון בהצטיינות גרתי בצריף".

דביר החליט לעבור ממגמת מכניקה עדינה למגמת מכשירנות. הוא עשה חיל לא רק בלימודיו, אלא גם במגרש הכדורגל, שם הגיע להיות שוער נבחרת הנוער של ישראל. מאימוני ומשחקי הכדורגל, שעליהם קיבל כמה פרוטות, הוא הצליח לממן את שכר הלימוד באורט. "בחופשות עבדתי כפועל בבניין, בעבודה שסידרה הפועל נתניה לי ולעוד שחקנים", משחזר דביר בלי געגועים גדולים יותר מדי. "בעבודה בבניין לא הקלו עלינו, עבדנו מאד קשה, יום אחד המעלית התקלקלה ומנהל העבודה הורה לנו לסחוב את הבלוקים ביד למעלה והידיים שלנו הושחתו. אני הייתי שוער שצריך את ידיו למשחק, וזה יצר קושי כפול. הכל היה קשה, אך ידעתי שהקושי מחשל אותי וממנו אני צומח. נחלתי הצלחות במשחקי הכדורגל ובלימודים".

אחרי סיום הלימודים בתיכון, מצטרף דביר לקיבוץ ברקאי כילד חוץ לפני הגיוס. אחר כך הוא התגייס לנח"ל והגיע להיות קצין בנח"ל המוצנח. "כאן הייתה לי הדילמה בין להמשיך לשחק כדורגל לבין להחליט ללכת לצבא קבע", משחזר דביר. "מכיוון שנשלחתי להיות סמג"ד כשאני רק בן 22, במלחמת ההתשה כשהנחל החזיק את המעוזים בגיזרה המרכזית והדרומית, החלטתי לנטוש את הכדורגל והמשכתי בצבא קבע. עשיתי קריירה צבאית, כששלושת התפקידים האחרונים שלי בצבא היו: סגן מפקד בית הספר לקצינים וגם ממלא מקום מפקד בית הספר לקצינים, וסמח"ט גבעתי. פרשתי בגיל 40 לגמלאות, והקמתי את היחידה הארצית לפיקוח על הבנייה".

לקבל פתק מהמורה שלי וללכת לבית הספר לחינוך מיוחד. ביום הלימודים של השליש השני, לא הגיעה אותה מורה, ואותה החליפה המחנכת אורה כרמי, שהייתה מורה ממלאת מקום בבית הספר, והיא זו שהצילה אותי וגרמה לתפנית הגדולה בחיי".

דביר משחזר את הפגישה עם המחנכת המיוחדת, כאילו הוא חי אותו הרגע ולא חלפו מאז שישים שנה: "כשאורה נכנסה לכיתה זה היה הרגע הגורלי והמכונן בחיי. היה שקט בכיתה, היא הסתכלה על כל התלמידים, ניגשה אליי וליטפה לי את הראש".

דביר לא עוצר ומתחיל לבכות כשהוא משחזר את אותו רגע. "זו הפעם הראשונה שהרגשתי שאני שווה משהו". הוא מעיד כי אותה לטיפה שצורבה בלבו ובזכרונו הפכה אותו מכלי חלול לבן אנוש. מאז ליוותה ומלווה אורה כרמי את חייו של דני עד היום.

כצעד ראשון העבירה המורה אורה את דני מהשורה האחרונה בכיתה אל השורה הראשונה, ממש לידה.

"פתאום הפכתי לאדם עם חשיבות ומשמעות", משחזר דביר. מאותו רגע, הילד שלא ידע קרוא וכתוב, התחיל להשקיע, להתמיד ולהחזיר למורה אורה על האמון שנתנה בו. דביר הפך מתלמיד כושל לתלמיד מצטיין.

בראיה לאחור, דביר מציין כי הסיפור הזה אמור לשמש לקח עבור כל מורה באשר הוא: "אם המורה יתייחס אל התלמיד ברגישות ויקשיב לו - הוא יכול להפוך את כל חייו ועתידו של הילד. ההתייחסות של המורה - משפיעה גם על רצונו של תלמיד ללמוד מקצועות שונים. הכל תלוי במורים. הליטוף הזה של המורה גרם לי להרגיש קיים ובעל ערך ונתן לי את הרצון והמוטיבציה לממש את הפוטנציאל שלי".

משקוף להכי טוב

כשהיה בכיתה ז', ספג דביר טלטלה גדולה בחייו כשאביו נפטר. "בסוף כיתה ח' עברתי בחינות ואובחנתי כילד שיכול ללכת ללמוד בבית ספר 'בויאר' בירושלים, לשם שלחו ילדים בעלי יכולות לימודיות גבוהות שיש להם רקע סוציאלקונומי נמוך".

אלא שמותו של אביו הביא את דני דביר להחליט להישאר לצד המשפחה. וכך במקום "בויאר" בירושלים, הוא נרשם לתיכון אורט נתניה.

למה לא הלכת ללמוד בבית הספר "בויאר"? "בסיום שנת הלימודים הראשונה שלי בבית הספר, נערך טקס להענקת התעודות לבוגרים, והקריאו את שמות התלמידים המצטיינים. כשהגיעו לשכבת הגיל שלי, נקראתי לבמה לקבל תעודת מצטיין. הייתי בשוק. חשבתי

המשך בעמ' הבא

Studio Tamar

סטודיו תמר
עיצוב גרפי
מיתוג ופרסום
ליווי אישי

עברנו למעוננו החדש

המייסדים 51

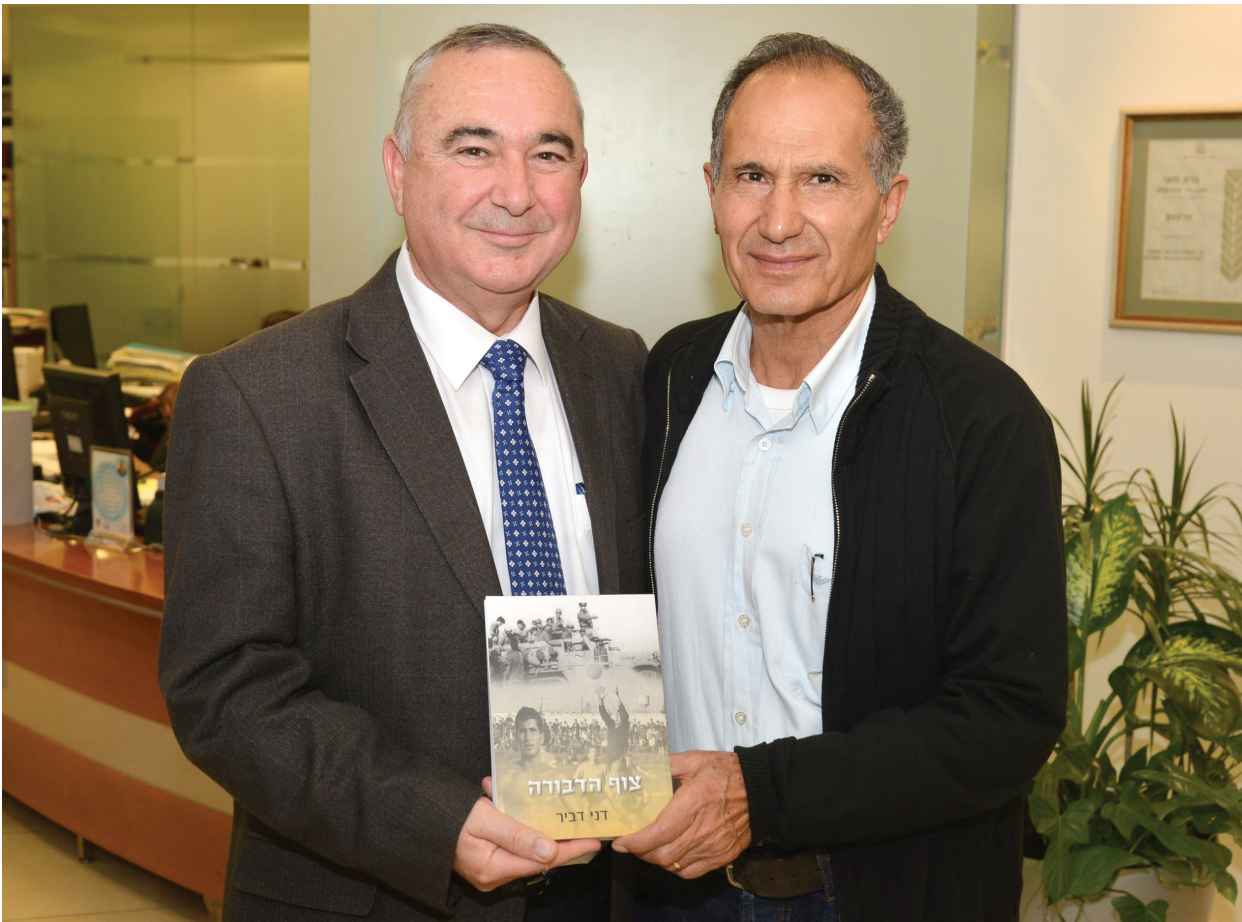
04.6391440

04.6390510

info@tamarpr.com

כנגד כל הסיכויים

המשך מעמ' 5

מימין דני דביר, משמאל אלי דלאל, סגן ממלא מקום ראש העיר

אלי לרוץ לפוליטיקה, אבל אני לא רוצה שום פוליטיקה. אני לא רוצה להצטרף לשום עמותה. אני רוצה להקים תנועת מחאה למלחמה בעוני. מתארגנת כעת קבוצה מאד גדולה שדורשת שנתאגד למהלך של מחאה חברתית."

אתה מאמין שזה אפשרי?

"כן, אני מאמין שאם נתאחד - נעשה שינוי."

איך תילחם התנועה בעוני?

"בינינו לבין המדינה יש הסכם. אנחנו אזרחיה והיא צריכה לתת לנו את הרווחה. לא יתכן שיש שני מיליון עניים במדינת רווחה, כשהמדינה לא מקיימת את ההסכם בינה לבין אזרחיה. ממש כמו שהייתה המחאה החברתית."

אבל המחאה החברתית נכשלה

"בניגוד למחאה החברתית שהייתה, אין לי עניין להפיל את הממשלה אלא ללחוץ אותה לקיים את התחייבותה לאזרחיה ושתפסיק להשפיל את ענייה. בעיניי, עמותות החסד הן אמנם פועלות ממקום טוב, אך הן לא אפקטיביות כי הן לא פחות גרועות מהעוני עצמו. מי כמוני מבין את ההשפלה שטמונה בלהיכנס לאכול בבית תמחוי או בקבלת נדבה. אני הייתי נשאר רעב ולא נכנס לשם. כוחות השוק הם חזקים אך הכח של העם יותר חזק מכל כוח שלטוני אחר וההיסטוריה מוכיחה זאת, כמו המהפכה הרוסית והמהפכה הצרפתית. המהפכות מתחילות מהעם ולא מכוחות הרשע. אני לא פוסל אפשרות שאם המחאה לא תצליח בדרכי נועם נעבור גם לדרכים אחרות."

עבור דני דביר חשוב שיותר אנשים ירכשו את ספרו "צוף הדבורה", זאת מאחר וכל הכנסות הספר ילכו לטובת ילדים בבית הספר "אלומות".

את הספר "צוף הדבורה" ניתן לקבל כנגד תרומה בסך 15 \$ לקרן נתניה כל התרומות מועברות ביה"ס ממלכתי אלומות בנתניה לסייע לתלמידים לבצע שינוי בחיים

www.natanyafoundation.org
ניתן לתרום גם בטלפון 098855155

רוצה לעשות מהפכה

למרות שהוא מבוסס מאוד כלכלית, עבור דביר חשוב להישאר עם הרגליים עמוק בקרקע. הוא נשוי כבר 43 שנים, יש לו ארבעה ילדים, אחד נשוי בבקעת הירדן ועוסק בגידול תמרים, ושלושה סטודנטים שמקבלים תמיכה להשכלה מלאה. "הכוונה לתת להם מה שלא היה לי בחיים", מסביר דביר. "מצד שני, אנחנו לא מנותקים ממשקעי העבר וחיים בבית די בצניעות. לא זורקים

מימין דני דביר, באמצע ראש עיריית נתניה מרים פיירברג והמורה אורה כרמי

אוכל, אין הפקרות, ואין חינוך לחומרות. אני לא מסכים לנהל אורח חיים פזרני כמו שכנינו בקיסריה, אני לא חונכתי את ילדי לרוץ אחרי מותגים, אך מצד שני הם מקבלים את כל צרכיהם ביד רחבה כדי שיהיה להם מה שחסר לי. למרות הבית בקיסריה, נשאיתי דני כמו שהייתי כל הזמן. המטרה שלי היום בחיים שיוצאי המעברות והפריפריה יחקו את המודל שלי ויגיעו כמוני בכוחות עצמם, בתושייה ומינוף הכלים שבדרך.

"יש בתוכי דחף עצום להקים תנועה שתילחם בעוני. אנשים פנו

אך מפני שסיפור מעניין אעזור לך".
"אני אדם מאמין, מניח תפילין כל בוקר, מדבר עם הקדוש ברוך הוא כל יום 20 דקות. הוא לא עונה לי אבל שולח לי מן סימנים כאלה. אני מאמין שאין דבר שהוא מקרה בחיי", מכריז דביר. "כל הספר הוא צירוף של דברים מכוונים מלמעלה שעשו לי רק טוב". עוז החל לעודד את דביר לכתוב את ספרו ואמר לו: 'רב המכר הכי גדול בעולם היה יומנה של עוזרת בית בארצות הברית. גם שלך יכול להיות כזה. אני אעזור לך'.

"הספר הוא לא סיפור ביבליוגרפיה רגיל של חיי וגם הוא לא תמיד מסופר בסדר כרונולוגי. מראש בניתי את הסיפורים בספר כסיפורים נפרדים, שכל אחד מהם יש לקח או מסר מיוחד".

למה כתיבת הספר ארכה שנים רבות?

"עמוס עוז אמר לי: 'דני, אתה צריך לפנות את עצמך לספר. אך החיים הובילו את הדברים לכך שאחרי שסיימתי את שירות הקבע בצבא הקמתי את היחידה הארצית בדרום לפיקוח על הבנייה". דביר רצה להעביר הלאה את מה שהוא קיבל מאותה מורה אורה ואף לגרום לשינוי בחייהם של ילדים בקשיים. "מכיוון שיש לי שני תארים באוניברסיטה, החלטתי לעשות גם תעודת הוראה באוניברסיטת בן גוריון. את ההסבה לחינוך התחלתי כחלק מפרויקט של הסבת קצינים להוראה לשם שיפור מערכת החינוך. כשהייתי סגן מנהל בית הספר לקצינים עם יאיר יורם (יה - יה) אמרנו שנינו שנלך אחר כך לחנך. היום הוא יו"ר מועצת המנהלים של עמותת 'אחריי'. את הלקחים שהפקתי מחיי יישמתי כמחנך. באחד המקרים שבהם ניסו לכפות על תלמיד שיבוץ במגמה שאינה לרצונו, אני התנגדתי וסירבתי לשתף פעולה. איימו עליי שלא אקבל קביעות במערכת החינוך עקב התעקשותי, אך מכיוון שיש לי תעודת הוראה לא יכולים היום לסלק אותי ממערכת החינוך. לאחר מכן, הילד שעל עתידו נלחמתי קיבל את השיבוץ שרצה בזכות המאבק שלי".

דביר הספיק להיות סגן מנהל בית ספר "מרחבים" ואז הוא נקרא לשליחות של הסוכנות היהודית לפרו. עם סיום השליחות, דביר ומשפחתו שבים ארצה ומשתקעים בקיסריה.

"בסמוך לחזרתנו לארץ עלתה הצעה שהמשפחה שלי תקנה תחנת דלק. המשפחה לקחה סיכון ומכרה את כל הדירות שלנו. עברנו לגור בדימונה, שם הוקמה תחנת הדלק 'אחים דביר- פז דימונה', שהפכה להיות מותג."

"החינוך נשאר בדמי, למרות שמערכת החינוך לא השכילה להמשיך איתי את פעילותי. לימדתי היסטוריה לבגרות בבית

דביר הספיק להיות סגן מנהל בית ספר "מרחבים" ואז הוא נקרא לשליחות של הסוכנות היהודית לפרו. עם סיום השליחות, דביר ומשפחתו שבים ארצה ומשתקעים בקיסריה.

ספר תיכון באור עקיבא, בהתנדבות במשך כחמש שנים. המוטו שלי בכל פעילותי הוא לעזור לשכבות אוכלוסיה שסובלות ומתקשות, כפי שאני התקשיתי בילדותי".

דביר הוציא מהדיבורים אל הפועל את האני מאמין שלו. למשל, בבית הספר "מרחבים" הוא דאג להקים מזנון עבור ילדים משכבות חלשות. בתיכון אור עקיבא הוא לימד בחינם, כשהמשכורת שלו הולכת לטובת מימון טיולי ילדים אשר יד הוריהם אינה משגת ואינם מסוגלים לממן את הטיולים.